

On-line slovníky Lingea

Ing. Miroslav HEROLD, CSc.

Na adrese <http://slovníky.lingea.cz/> najdeme v této chvíli nejpočetnější rodinu bezplatných online slovníků.

Rozsahy slovníků

Na souboru slovníků je na první pohled patrná dědičnost z prodávané řady EasyLex. Jazyky, které tato řada obsahuje v dnes již značně vyšším počtu hesel, jsou v online bezplatné verzi nejbohatší:

Počty jsou v tisících	Počet hesel	Významů	Překladů
Angličtina	16	22	32
Němčina	18	22	36
Francouzština	16	21	33
Španělština	16	22	36
Ruština	16	18	30

Základní řada EasyLex, která v současnosti má rozsah cca 36 000 hesel, se prodává za 222,- Kč. Je tedy jen logické, že menší databáze už se mohou nabízet jen jako bezplatné na webu. Při tom však plní nezanedbatelnou marketingovou funkci.

Další vlastnosti, které 5 výše uvedených jazyků zdědilo, jsou ve způsobu zpracování: u některých hesel jsou vedle překladu uváděna i synonyma, slova složená, respektive odvozená. Dalším rozšířením jsou slovní okruhy – zadáme-li např. francouzské *chat*, otevře se okruh Domácí zvířata. Další předností je výslovnost.

Všechny ostatní jazyky, jmenovitě se jedná o: albánštinu, bulharštinu, dánštinu, finštinu, chorvatštinu, italštinu, katalánštinu, maďarštinu, nizozemštinu, norštinu, polštinu, portugalštinu, rumunštinu, řečtinu, slovinštinu, švédštinu, turečtinu, ukrajinštinu; obsahují 3000 hesel, 1000 příkladů a 6000 překladů.

Jako předposlední je vietnamsko-český slovník, u něhož – zřejmě drobným opomenutím – není rozsah hesel uveden. Není však důvod se domnívat, že se od ostatních jazyků nějak dramaticky odlišuje.

Závěr řady slovníků představuje *Slovník českých synonym*, který obsahuje 14 000 hesel, 16 000 významů, 38 000 synonym a 10 000 antonym. Na firemním webu již visel před uvedením jazykových slovníků.

Srovnání s jinými tituly

Slovníky, které jsou dostupné na webu:

- Winged - poslední elektronický ročník recenzovaný v ToP byl z roku 2000; v současnosti lze na adrese <http://www.winged2000.cz/WebForm1.aspx> použít on-line verzi slovníků pro následující jazyky v kombinaci s češtinou: angličtina, němčina, francouzština, ruština, španělština, italština, polština, rumunština. Jak vidno, počet jazyků je menší, při náhodném srovnávání rozsahů angličtiny a němčiny zjištěn přibližně stejný záběr, Lingea však, stejně jako u prodávaných elektronických titulů, vyniká důkladnějším zpracováním: neobsahuje pouhé překlady, ale i doprovodné informace, např. předložkové vazby. (viz Obr. 1.) Jazyky, které má Lingea s rozsahem 3000 hesel, mají ve Wingedu větší hustotu překladů. Nad tímto serverem má však převahu v počtu jazyků.

- Webová on-line verze slovníku Millennium nacházející se na adrese: <http://www.onlineslovníky.cz/TranslateBasic.aspx>. je dědicem v minulosti prodávaných elektronických slovníků. K dispozici jsou angličtina, němčina, francouzština, španělština, ruština. Porovnána angličtina + ruština, Millennium má větší počet hesel, ale, stejně jako WinGed, chudší zpracování.
- Na adrese <http://slovník.seznam.cz/> prezentuje největší Cz vyhledávací server mírně zúženou verzi slovníků firmy Langsoft. K dispozici jsou angličtina, němčina, francouzština, italština, španělština, ruština.

Žádný z těchto slovníků nemá podchycenu výslovnost nebo tématické okruhy či synonyma.

Zadáme-li do webového vyhledávače *on-line slovník*, dostaneme velké množství odkazů, ale většina z nich jsou buď jen pro některý z velkých jazyků (EN, DE, F), nebo již tematicky zaměřené.

Funkce - rozhraní

Uživatelské rozhraní je velmi jednoduché: zadávací okénko, odeslání dotazu buď tlačítkem nebo ENTER; tlačítko vyvolávající klávesnici odlišnou od implicitně nastavené v operačním systému; rozbalovací nabídka s výběrem jazyka; dvoje šipky na posouvání ve slovníku; tlačítko HOME, nastavení (viz Obr. 3.). Toto nastavení určuje, co všechno budeme zobrazovat. Výhodné je v případě menší obrazovky (na mobilu nebo MID = mobile internet device). Vypíná/zapíná generování výslovnosti.

Poslední tlačítko je nápověda.

Pro dvoujazyčné slovníky je velmi důležitá funkce automatická detekce výchozího jazyka – pokud máme např. otevřené 2 dokumenty, jeden ve francouzštině a druhý v češtině, stačí najet na slovo, CTRL+C okopírovat, CTRL+V do okénka slovníku a slovník ihned rozpozná jazyk a dodá překlad.

Tuto funkci nemá žádný ze srovnávacích slovníků.

Pro jazyky používající jinou abecedu než základní latinku jsou důležité klávesnice – viz Obr. 2. Pokrývají jak azbuku, tak i znaky typické pro francouzštinu, němčinu nebo skandinávské jazyky.

Poznámky – připomínky

Rozhraní je natolik intuitivní, že zcela postačuje jednostránková nápověda – viz Obr. 4.

Neměl jsem možnost testovat slovníky na malé obrazovce mobilu připojeného na Internet. Zůstává tedy otázkou, jak si server poradí s malou obrazovkou v případě hesel majících větší počet překladů.

Závěr

Na uživatelském rozhraní a v paletě nabízených funkcí je vidět, že předchůdcem těchto bezplatných slovníků byly produkty komerční. Rozdíl oproti jiným bezplatným slovníkům na webu – byť mají i silnější databázi – je v komplexním přístupu – vazby, slovní okruhy, výslovnost.

Rozsah slovní zásoby prvních 5 slovníků bohatě vystačí pro studenty střední školy. Pokud se týče vysokoškoláků, tak je dostačující pro orientaci, slovníky odborné (technika, medicína, chemie) už si budou kupovat.

Ostatní slovníky s rozsahem 3000 hesel jsou doposud nejrozsáhlejším souborem cizojazyčných databází ve dvojici s češtinou. Mohou nám velmi dobře posloužit při cestách do zemí, kde to se znalostí angličtiny – a tudíž s možnostmi se domluvit - není právě

nejslavnější (např. Albánie). Podíváme-li se na mapu Evropy, tak je jazykově pokryta takřka beze zbytku, s výjimkou pobaltských republik. A tam se lze domluvit buď anglicky, nebo se starší generací rusky.

Internetový přístup je dobrou zprávou do budoucna. O obecně dostupném bezdrátovém přístupu (Wi-Fi) sice např. hovořili někteří předvolební tlučubové = Jančík, Praha 5 = ale skutek se během minulých 4 let nekonal. Až se někdy splní předvolební sliby, tak si budeme moci i na lavičce v parku číst cizojazyčnou literaturu a při tom dohledávat ve slovníku.

Totéž platí i pro používání slovníku v terénu. Situací, kdy cizinec hovořící exotickým jazykem, je na dosah pevné internetové linky, tak mnoho není. Mnohem častější je setkání venku.

Doufám, že v blízké budoucnosti se mi podaří zapůjčit k recenzi nový typ přenosných přístrojů = Mobile Internet Device (MID). Jsou menší a lehčí nežli netbooky, mají větší obrazovku než PDA a jsou levnější nežli mobily s operačním systémem mající přístup na Internet. On-line slovníky budou pro naši profesi na tomto typu zařízení jednou z vlajkových lodí.

The screenshot shows the Lingea online dictionary interface. The main content area displays the entry for 'take*'. The entry includes the word 'take*' with its phonetic transcription [teik] and a note 'v (pt took, pp taken)'. Below this, there are eight numbered examples with their Czech translations and English phrases:

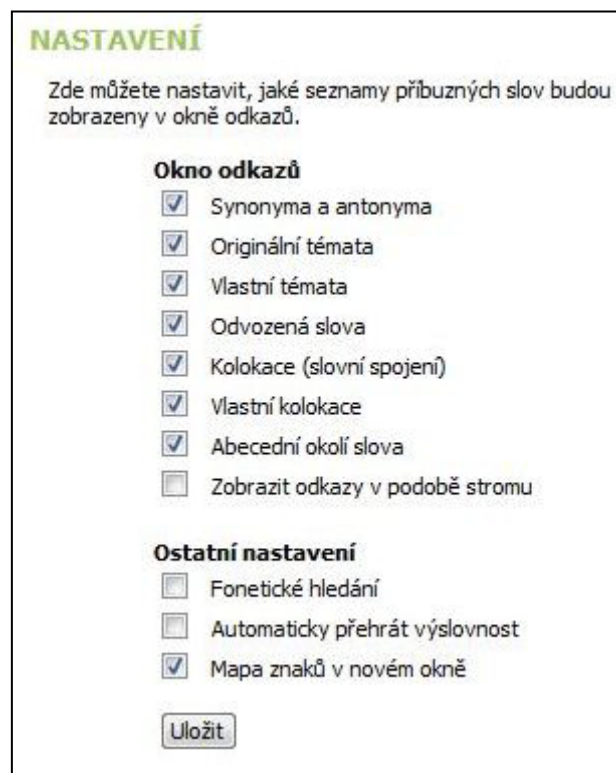
1. *sth vzít (si), uchopit co*
take a picture of sb/sth vyfotit si *koho/co*, udělat (si) fotku *koho/čeho*
to take away s sebou (jídlo v restauraci)
2. *sb swit vzít, svézt koho kam*
3. *sth to sb zajít s čím za kým, obrátit se s čím na koho* (s problémem ap.)
4. *sth from/out of sth vyndat, vyjmout co odkud*
5. **zabrat, trvat** (určitý čas)
It takes a lot of courage. K tomu je třeba spousta odvahy.
6. **získat, vyhrát**
Take this road. Jedte po této silnici.
7. *sth jet čím* (dopravním prostředkem)
You best take a bus. Nejlepší máte jet autobusem.
8. **udělat, dát si co** (jednorázovou činnost)
take a break dát si pauzu

On the left side, there is a 'FRÁZOVÁ SLOVESA' section listing various phrasal verbs like 'take after', 'take away', etc. On the right side, there is a 'DOPORUČUJEME' section with book recommendations from Lingea, including 'Lexicon 5: Anglický velký slovník' and 'Anglicko-český praktický knižní slovník'.

Obr. 1 Anglicko–český slovník, ukázka bohatých údajů o hesle.

Obr. 2 Okno klávesnice, podchycující znaky jiných jazyků.

Obr. 3 Okno nastavení = rozšiřuje/omezuje množinu zobrazovaných údajů; možnost fonetického hledání.

JAK POUŽÍVAT ON-LINE SLOVNÍKY LINGEA

- V nabídce vyberte slovník, ve kterém chcete vyhledávat.
- Hledaný výraz napište do a potvrďte klávesou Enter nebo klepněte na .
- Vlevo nahoře se zobrazí seznam nalezených hesel.
- Uprostřed se zobrazí obsah prvního hesla ze seznamu - jeho překlady, doplňující informace, příklady.
- Vlevo dole jsou odkazy na slova podobného nebo opačného významu (synonyma, antonyma), odvozená slova, slovní spojení, abecední okolí ap.
- Klepněte na kterékoli zobrazené slovo - ihned se vyhledá.
- Klepnutím na přehrajete výslovnost namlouvenou rodilým mluvčím.
- V můžete zvolit, jaké odkazy se budou zobrazovat vlevo dole.
- Pomocí zobrazíte mapu znaků, kde můžete zadat znaky latinky s diakritikou a znaky ruské abůky.
- Pomocí můžete procházet historií vyhledaných hesel, pomocí abecedním seznamem hesel.
- Klepnutím na zobrazíte tuto nápovědu.

Napište nám

Uvítáme vaše připomínky, návrhy a náměty - [napište nám](#).

Přejeme vám příjemnou práci.

Obr. 4 Stručná, avšak dostačující nápověda.